

EUROPEAN UNION

**EU
MISSIONS**

ADAPTATION TO CLIMATE CHANGE

**Příručka pro obce a města:
Zapojení zájmových skupin
a občanů do přizpůsobování
se klimatické změně, včetně
nástrojů, osvědčených postupů a
zkušeností**

OBSAH

ZAPOJENÍ ZÁJMOVÝCH SKUPIN A OBČANŮ DO ADAPTACE NA ZMĚNU KLIMATU	4
KROK 1: PŘÍPRAVA PŮDY PRO ADAPTACI	8
KROKY 2, 3 A 4: POSOUZENÍ KLIMATICKÝCH RIZIK A ZRANITELNOSTI A IDENTIFIKACE, POSOUZENÍ A VÝBĚR MOŽNOSTÍ ADAPTACE	18
KROK 5: PROVÁDĚNÍ ADAPTAČNÍCH POLITIK A OPATŘENÍ	24
KROK 6: MONITOROVÁNÍ, HODNOCENÍ A UČENÍ	30

Autoři: Marianne Wehbe¹, Gloria Salmoral¹, Manuel Bea¹, Elena López-Gunn¹, Richard J. Smithers².

¹Icatalist, ²Ricardo

E-mail: info@mip4adapt.eu

Rukopis aktualizován v březnu

Citujte prosím tento dokument jako Wehbe, M., Salmoral, G., López-Gunn, E., M. & Smithers, R.J. 2024. DIY Manual on engaging stakeholders and citizens in climate adaptation, including tools, good practices, and experiences [Příručka pro města a obce: Zapojení zájmových skupin a občanů do přizpůsobování se klimatické změně, včetně nástrojů, osvědčených postupů a zkušeností]. Březen 2025. Mise EU pro přizpůsobení se změně klimatu. Evropská unie, Brusel.

Odmítnutí odpovědnosti

Tento dokument vyjadřuje pouze názor autorů a Evropská komise neodpovídá za případné využití informací v něm obsažených. Dříve publikované materiály a práce jiných autorů byly uznány vhodnou citací, citací nebo obojím. Opětovné použití je povoleno za předpokladu, že je uveden zdroj a není zkreslen původní význam nebo sdělení dokumentu.

Evropská komise nenes odpovědnost za žádné následky vyplývající z opětovného použití. Politika opakovaného použití dokumentů Evropské komise je prováděna rozhodnutím Komise 2011/833/EU ze dne 12. prosince 2011 o opakovaném použití dokumentů Komise (Úř. věst. L 330, 14.12.2011, s. 39).

Všechny obrázky © Evropská unie, není-li uvedeno jinak.

© Evropská unie, 2025

ZAPOJENÍ ZÁJMOVÝCH SKUPIN A OBČANŮ DO ADAPTACE NA ZMĚNU KLIMATU

Zapojení zájmových skupin (zúčastněných stran) a občanů zvyšuje relevanci, účinnost a důvěryhodnost plánů adaptace na změnu klimatu, buduje důvěru a podporuje kolektivní mandát k provádění adaptačních opatření. Děje se tak díky zahrnutí místních poznatků a zájmů, doplnění tzv. přístupů z dolní rozhodovací úrovně, podpoře sdílené odpovědnosti a vyjasnění společných cílů.

Tato příručka pro regionální a místní orgány, kterou vypracovala Platforma EU pro provádění misí v oblasti přizpůsobování se změně klimatu (MIP4Adapt), zdůrazňuje čtyři klíčové kroky pro zapojení zájmových skupin a občanů do přizpůsobování se změně klimatu:

- **Komunikace:** poskytování jasných a dostupných informací
- **Zapojení** zájmových skupin a komunit
- **Propojení** zájmových skupin a občanů s cílem usnadnit spolupráci a
- **Umožnění** kolektivní a individuální akce.

Obrázek 1. Kroky nástroje RAST (Regional Adaptation Support Tool). Zdroj: RAST: Zdroj: Mission Portal.

Příručka nabízí praktické způsoby, jak zapojit zájmové strany a občany a podpořit jejich aktivní účast na všech prvcích plánování a opatření v oblasti přizpůsobování se změně klimatu. Provází vás příslušnými participačními aktivitami a upozorňuje na nástroje, osvědčené postupy a příklady zapojení zájmových skupin a občanů do všech kroků cyklu plánování adaptace na změnu klimatu, jak je uvedeno v **Regionálním nástroji pro podporu adaptace (RAST)** (obr. 1).

Obecné participační aktivity (jako jsou workshopy, cílové skupiny a shromáždění občanů) a související nástroje pro zapojení zájmových skupin a občanů lze využít v různých kontextech, nejen pro plánování a opatření v oblasti přizpůsobení se změně klimatu, a poskytnout tak pevný základ pro zapojení. Tyto participační aktivity a nástroje můžete využít ke shromáždění různých pohledů, pochopení obav, podpoře dialogu, aktivní účasti a budování konsensu. I když nemusí vždy zachytit všechny názory, mohou být tyto iniciativy užitečné a mohou být základem pro vývoj a realizaci inovativnějších participačních aktivit a souvisejících nástrojů pro zapojení zájmových skupin a občanů.

CO JE NOVÉHO...

Původní příručka o zapojení zájmových skupin a občanů do přizpůsobování se změně klimatu popisuje obecné participativní činnosti a související nástroje. Tato aktualizovaná verze zahrnuje zpětnou vazbu od uživatelů prvního vydání a zavádí nové nástroje a pokyny pro zlepšení jejího praktického využití. Zpřesnili jsme přístupy k zapojení různých typů zájmových skupin, včetně těch ze soukromého a třetího sektoru, čímž jsme zajistili širší použitelnost. Poskytli jsme také tematické letáky zaměřené na participační aktivity a související nástroje, které usnadňují jejich rozhodování v celém cyklu adaptačního plánování. Tyto informační materiály se zabývají následujícími kroky:

- **Kreativní zapojení** s cílem využít kreativitu pro přizpůsobení se klimatu, které podporuje odolnost. Kreativní participační aktivity a související nástroje mohou pomoci zachytit širší škálu perspektiv tím, že lidem umožní svobodně se vyjádřit a přispět různými, uměleckými a originálními způsoby. Kreativní zapojení podporuje emocionální vazby, sdílení znalostí, budování komunity, inspirativní akce a ovlivňování klimatických politik.

- **Zapojení soukromého sektoru**, zejména do identifikace a realizace opatření a inovativních řešení pro přizpůsobení se změně klimatu. Soukromý sektor disponuje zdroji, odbornými znalostmi a inovačními schopnostmi, které mohou významně přispět k opatřením v oblasti klimatu. Zapojením podniků do tvorby a realizace strategií v oblasti klimatu můžete využít jejich potenciál pro prosazování udržitelných postupů, které podporují přizpůsobení se klimatu. Spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem může vést k vývoji účinných, inovativních řešení, která řeší zranitelnost a rizika v oblasti klimatu a posilují adaptaci z environmentálního, sociálního a ekonomického hlediska.
- **Podpora zranitelných skupin** s cílem zajistit, aby opatření v oblasti klimatu byla inkluzivní. Ti, kteří mohou být změnou klimatu nejvíce postiženi, často potřebují cílené intervence, aby se mohli přizpůsobit měnícím se podmínkám a posílit svou odolnost. Iniciativy se mohou zaměřit na zajištění přístupu ke zdrojům, vzájemné učení a podpůrné systémy, které umožní zranitelným skupinám podílet se na plánování a realizaci adaptace na změnu klimatu. Posílení postavení těchto komunit vyžaduje jejich aktivní zapojení do identifikace a stanovení priorit jejich jedinečných zranitelných míst a nedostatků v kapacitách pro přizpůsobení se rizikům souvisejícím s klimatem. Zahrnuje identifikaci, stanovení priorit a realizaci opatření pro přizpůsobení se změně klimatu, která řeší jejich potřeby.

Přijetím **celospolečenského přístupu** a aktivním zapojením všech typů zájmových skupin a občanů můžete zajistit, aby nikdo nezůstal pozadu, podpořit sociální spravedlnost a zvýšit účinnost adaptace na změnu klimatu s cílem snížit zranitelnost a rizika a zvýšit odolnost.

Chcete-li příručku používat efektivně, začněte tím, že si prostudujete krok 1 RAST, který je klíčový pro vytvoření strategie zapojení a komunikace. Tento základní krok vám pomůže zapojit zúčastněné strany a občany do celého procesu plánování adaptace na změnu klimatu.

Při dalším postupu se v příručce orientujte podle svých konkrétních potřeb. Příručku používejte jako flexibilní, komplexní zdroj informací a vybírejte si části, které nejlépe slouží vašim cílům. Každá část odpovídá jinému kroku plánovacího cyklu a lze k ní přistupovat samostatně.

Zde najdete návod, jak z každé části vytěžit maximum:

- Tematické letáky: Začněte s těmito letáky pro rychlý přehled příkladů nástrojů.
- Tabulky kroků RAST: Tyto tabulky slouží k nalezení podrobných popisů nástrojů.

V příručce najdete přímé odkazy na další informace o jednotlivých nástrojích s příklady použití a osvědčenými postupy. Zahrnutý jsou všechny nástroje z předchozí verze a další, které se týkají zapojení různých typů zájmových skupin.

Příručka navazuje na RAST a představuje konkrétní participativní aktivity a související nástroje, osvědčené postupy a zkušenosti týkající se zapojení zájmových skupin a občanů do jednotlivých kroků cyklu plánování adaptace na změnu klimatu.

Výběr participativních aktivit a souvisejících nástrojů pro zapojení zájmových skupin a občanů do plánování a opatření v oblasti přizpůsobování se změně klimatu závisí na cílech jednotlivých kroků a na vašich celkových cílech. Ty mohou zahrnovat výměnu informací, provádění společných analýz, podporu vzájemného učení, umožnění společného rozhodování a zapojení konkrétních zájmových skupin. V závislosti na vašich interních znalostech a schopnostech může být vhodné pověřit externího konzultanta, aby vás podpořil v účinném zapojení zájmových skupin z veřejného, soukromého a třetího sektoru i občanů a v zavádění participačních aktivit a souvisejících nástrojů.

Upozorňujeme, že bez ohledu na to, jak daleko jste v adaptačním cyklu pokročili, je důležité přečíst si krok 1, který se zabývá přípravou strategie zapojení a komunikace. S postupem v jednotlivých krocích cyklu plánování adaptace na změnu klimatu můžete svou strategii zapojení a komunikace zdokonalovat a upravovat.

KROK 1: PŘÍPRAVA PŮDY PRO ADAPTACI

Jak číst tuto část:

Začněte tím, že si projdete své cíle pro zapojení zájmových skupin a občanů v kroku 1 RAST, abyste pochopili důvody, které vás k tomu vedou. Tato část vysvětluje význam včasného zapojení zájmových skupin a občanů. Prozkoumejte uvedené praktické příklady pro vypracování strategie zapojení a komunikace. Tím vytvoříte základ pro efektivnější hodnocení rizik a tvorbu politiky v pozdějších krocích.

Cíle tohoto oddílu:

- Přehled prvního kroku RAST: příprava základů pro cyklus přizpůsobení se změně klimatu.
- Zaměřuje se na včasné zapojení zájmových skupin z veřejného, soukromého a třetího sektoru a občanů do procesu.
- Zdůrazňuje význam participativních činností pro podporu spolupráce.
- Poskytuje praktické příklady pro vytvoření strategie zapojení, která zajistí inkluzivní a účinné plánování adaptace.

Pro začátek můžete provést mapování zájmových skupin a analýzu sítě. **Příručka RESIN** například navrhuje:

- identifikace zájmových skupin z veřejného, soukromého a třetího sektoru prostřednictvím mapování zájmových skupin.
- Kategorizace zájmových skupin pomocí **matice vlivu a zájmů** posoudit úroveň jejich moci a zapojení do úsilí o přizpůsobení se změně klimatu a rozlišit mezi nimi tyto skupiny:
  - Klíčoví hráči (velký vliv, velký zájem): Klíčové zájmové skupiny, které by měly být aktivně zapojeny do rozhodování.
  - Klíčoví obránci (vysoký vliv, nízký zájem): Mocní, ale méně angažovaní aktéři, kteří by měli zůstat spokojeni, aby se předcházelo jejich odporu.
  - Silní příznivci (nízký vliv, vysoký zájem): Angažované zájmové skupiny, které i přes nedostatek rozhodovacích pravomocí mohou přinést podporu.
  - Ostatní aktéři (malý vliv, malý zájem): Zpočátku méně relevantní, ale měly by být sledovány případné změny vlivu nebo zájmu.
- Analyzujte vztahy mezi zájmovými skupinami (viz **úvodní pokyny k analýze sociálních sítí**).

Můžete také použít matici ŘOKIŘOKI, abyste si ujasnili, kdo musí být:

- **Řídící**, tj. ti, kteří v procesu adaptačního plánování řídí systém, jednotlivé oblasti nebo aktiva.
- **Odpovědní**, tj. ti, kteří přijímají klíčová rozhodnutí a dohlížejí na proces.
- **Konzultanti**, tj. včetně odborníků a poradců, kteří mohou poskytnout zásadní informace.
- **Informovaní**, tj. ti, kteří jsou změnou klimatu ovlivněni, a ti, kteří mohou mít z adaptačních opatření prospěch.

Matice vlivu a zájmů a matice ŘOKIŘOKI vám společně pomohou vytvořit inkluzivní, dobře koordinovanou strategii zapojení a komunikace, která určí, koho a jak je třeba zapojit v každém kroku procesu adaptace.

Účinná **komunikace** a zapojení musí zajistit, aby klíčová sdělení byla cílovým skupinám jasně předána nejvhodnějšími prostředky, včetně participativních aktivit. Sdělení je třeba přizpůsobit tak, aby odpovídala charakteristikám, prioritám i obavám publika, ať už se jedná o osoby s rozhodovací pravomocí, odborníky z praxe nebo širokou veřejnost. Používání jasného, relevantního a poutavého obsahu, přesvědčivých příběhů, přístupného jazyka a vizuálních prvků pomáhá podpořit porozumění, spolupráci, zapojení a podporu adaptačních opatření.

Pokud jste velký regionální nebo místní orgán s potřebnými kapacitami a zdroji, můžete zvážit vytvoření **společenství praxe** (viz **Příručka společenství praxe**), které by zahrnovalo příslušné zájmové skupiny z veřejného, soukromého a třetího sektoru a/nebo občanské shromáždění, které by se podílelo na všech následujících krocích (viz tabulka 1). Než se však zavážete k jejich založení, je třeba se ujistit, že společenství praxe nebo občanské shromáždění dokážete dlouhodobě udržet.

Tabulka 1 obsahuje souhrnné informace o široké škále participativních aktivit, souvisejících nástrojích a osvědčených postupech, které se vám mohou hodit.

S cílem pokračovat v budování vzájemného porozumění mezi regionálními a místními orgány ohledně toho, jak nejlépe zapojit zájmové skupiny a občany do adaptace na změnu klimatu, využijte příležitosti a prezentujte své úsilí prostřednictvím **příběhů o přizpůsobování se změně klimatu** na **portále mise** a přispěním do **společenství praxe mise EU pro přizpůsobování se změně klimatu**. Společenství pořádá semináře a umožňuje spolupráci mezi všemi, kdo se podílejí na plnění mise v celé Evropě. Kromě toho může být také užitečné připojit se ke **Společenství praxe Kompetenčního centra pro participativní a deliberativní demokracii (CC-DEMOS)**, které poskytuje příležitosti k výměně zkušeností, posílení participativních procesů a posílení zapojení zájmových skupin do adaptačních politik. Tato iniciativa vedená Společným výzkumným střediskem Evropské komise nabízí školení, spolupráci v oblasti výzkumu a platformu pro sdílení osvědčených postupů v oblasti participativní a deliberativní demokracie.

Tabulka 1. Doporučené participativní aktivity pro zapojení zájmových skupin a občanů v kroku 1: Příprava půdy pro adaptaci.

Participační činnost	Cílová skupina	Proč použít tuto aktivitu v kroku 1?	Úvahy	Příklady užitečných nástrojů a osvědčených postupů a zkušeností
Mapování a analýza zájmových skupin	Zúčastněné strany	Společná analýza pro identifikaci a kategorizaci zájmových skupin. Zásadní pro budování důkazní základny, politickou podporu, vytváření řídicích struktur a identifikaci a analýzu zájmových skupin a rolí.	Přesná identifikace a zapojení Potenciální zkreslení při kategorizaci	Užitečné nástroje Metodika RESIN a pokyny pro mapování zainteresovaných stran; kategorizace a stanovení priorit zainteresovaných stran pomocí analýzy sociálních sítí ; přiřazení rolí a odpovědností pomocí matice ŘOKI . Osvědčené postupy a zkušenosti Síť zájmových skupin v krajské radě Rogalandu ; jak zapojit ekosystém inovátorů s inovativním přístupem v regionu Blekinge ; plán klíčových zájmových skupin v andaluském regionu .
Společenství praxe	Zúčastněné strany; občané	Zapojení a konzultace v souvislosti s rozhodnutími plánovacího cyklu adaptace na změnu klimatu. napomáhá vzájemnému porozumění, budování důkazní základny a vytváření řídicích struktur prostřednictvím vzájemného učení a spolupráce.	Potřebná strategie trvalého zapojení	Užitečné nástroje EU-JRC's Community of Practice Playbook ; konkrétní článek o komunitách z praxe a změně klimatu . Osvědčené postupy a zkušenosti Regionální konference COP v Centre-Val de Loire , jejímž cílem je převést environmentální ambice do konkrétních opatření; projekt EU Digitální město vody s komunitou odborníků zaměřenou na řešení výzev v oblasti změny klimatu pro vodohospodářský sektor a nové technologie.
Klimatická sestava	Občané	Zajištění úspěšné účasti. Má zásadní význam pro vytvoření bezpečného prostoru pro diskusi a jednání, politickou podporu, osvojení si problémů a zvýšení povědomí o adaptačních plánech.	Vysoké organizační a logistické nároky	Užitečné nástroje Soubor nástrojů pro klimatické shromáždění a živou laboratoř z projektu CLIMAS ; EU zdroje o klimatickém shromáždění v KNOCA (znalostní síť pro klimatická shromáždění). Osvědčené postupy a zkušenosti Inspirativní zážitky z Westminsteru , Skotska , Krakova , Katalánska , Milána , Cambridge a Záhřebu .
Vyprávění příběhů	Občané	Informování o dopadech klimatu prostřednictvím vyprávění. Efektivní pro komunikaci o přizpůsobení, zvyšování povědomí a vzájemné učení.	Účinnost závisí na kvalitě vyprávění	Užitečné nástroje Projekt ParCos ; Klimatická mapa Ambrogio a Gaia . Osvědčené postupy a zkušenosti Zkušenosti s vyprávěním příběhů v metropoli Nantes ; nástroj Climate Story z regionu Auvergne-Rhône-Alpes Énergie Environnement (AURA-EE).
Klimatická procházka	Občané	Zapojení občanů prostřednictvím interaktivních zážitků. Poutavým způsobem usnadňuje zvyšování povědomí a vzájemné učení v oblasti přizpůsobování.	Závisí na počasí, nemusí zaujmout všechny diváky.	Užitečné nástroje Klimatická procházka městem v rámci Paktu o klimatu; Klimatická procházka a Wanderers of Changing Worlds projekt. Osvědčené postupy a zkušenosti Klimatická procházka ve Štýrském Hradci .
Klimatický festival	Občané	Výměna informací a vzájemné učení prostřednictvím zapojení občanů do uměleckých akcí, výstav a interaktivních expozic. Užitečné pro zvyšování povědomí, politickou podporu a zapojení širokého a početného publika.	Vysoké organizační úsilí	Osvědčené postupy a zkušenosti Klimatické festivaly v Galway a Edinburghu ; festival klimatických služeb a inovací Climateeurope2 v Benátkách ; Climax Festival v Bordeaux .
Školení o odolnosti firm	Zúčastněné strany	Programy nebo činnosti, které budují schopnosti podniků posoudit zranitelnost a vypracovat adaptační strategie.	Poskytuje znalosti a nástroje. Vyžaduje trvalé zapojení a zdroje.	Osvědčené postupy a zkušenosti Skotsko se semináři pro malé podniky postižené pobřežní erozí .

KLÍČOVÉ BODY, KTERÉ JE TŘEBA ZVÁŽIT PŘI VYTVÁŘENÍ STRATEGIE ZAPOJENÍ A KOMUNIKACE

STANOVTE SI CÍLE A MĚŘÍTKA ÚSPĚCHU

- Určete své konkrétní cíle pro zapojení a komunikaci se zájmovými skupinami a občany, podle toho, co je vhodné pro každý krok RAST.
- Určete, jak budete měřit úspěšnost zapojení a komunikačních aktivit.

URČETE, KDO MUSÍ BÝT ZAPOJEN A V JAKÝCH KROCÍCH

- Pomocí matice vlivu a zájmů a matice ŘOKI určete klíčové zúčastněné strany a občany, s nimiž je třeba navázat kontakt nebo komunikovat. To vám pomůže zajistit dlouhodobý politický závazek a zavést účinné řízení plánování a realizace adaptace. Zajistí také relevanci, důvěryhodnost a legitimitu vašeho plánu. Kromě toho pomůže identifikovat ty, jejichž pochopení a podpora jsou pro úspěšnou realizaci nezbytné.
- Některé zájmové skupiny a občané budou relevantní pro všechny kroky procesu adaptačního plánování, zatímco jiné budou relevantní pouze pro určité kroky. Při zahájení každého dalšího kroku se doporučuje přezkoumat, které zájmové skupiny je třeba zapojit. V krocích 2, 3 a 4 to budou ti, kteří potřebují přispět vzhledem ke svým povinnostem, odpovědnosti nebo odborným znalostem týkajícím se odvětví, jimiž se bude zabývat vaše hodnocení zranitelnosti vůči klimatu, rizik a možností adaptace. V 5. kroku při vypracovávání prováděcích plánů budou mezi ty, které je třeba zapojit, patřit organizace a jednotlivci, kteří musí přispět jako potenciální zajišťující partneři nebo poskytovatelé finančních prostředků.

PODPORA UDRŽITELNÉHO ZAPOJENÍ

- Určete vhodné participační aktivity a související nástroje pro zapojení zájmových skupin z veřejného a soukromého sektoru a občanů vypracováním osnovy plánu participačních aktivit pro každý krok RAST (viz obrázek 2)
- Objasněte výhody zapojení pro váš regionální nebo místní orgán, zájmové skupiny a občany, včetně řízení očekávání a budování pocitu sounáležitosti.
- Uveďte potřebné zdroje a předpokládanou dobu trvání jednotlivých participačních aktivit. Mějte na paměti, že délka procesu zapojení se může v průběhu času měnit.

ZAJISTĚTE EFEKTIVNÍ KOMUNIKACI

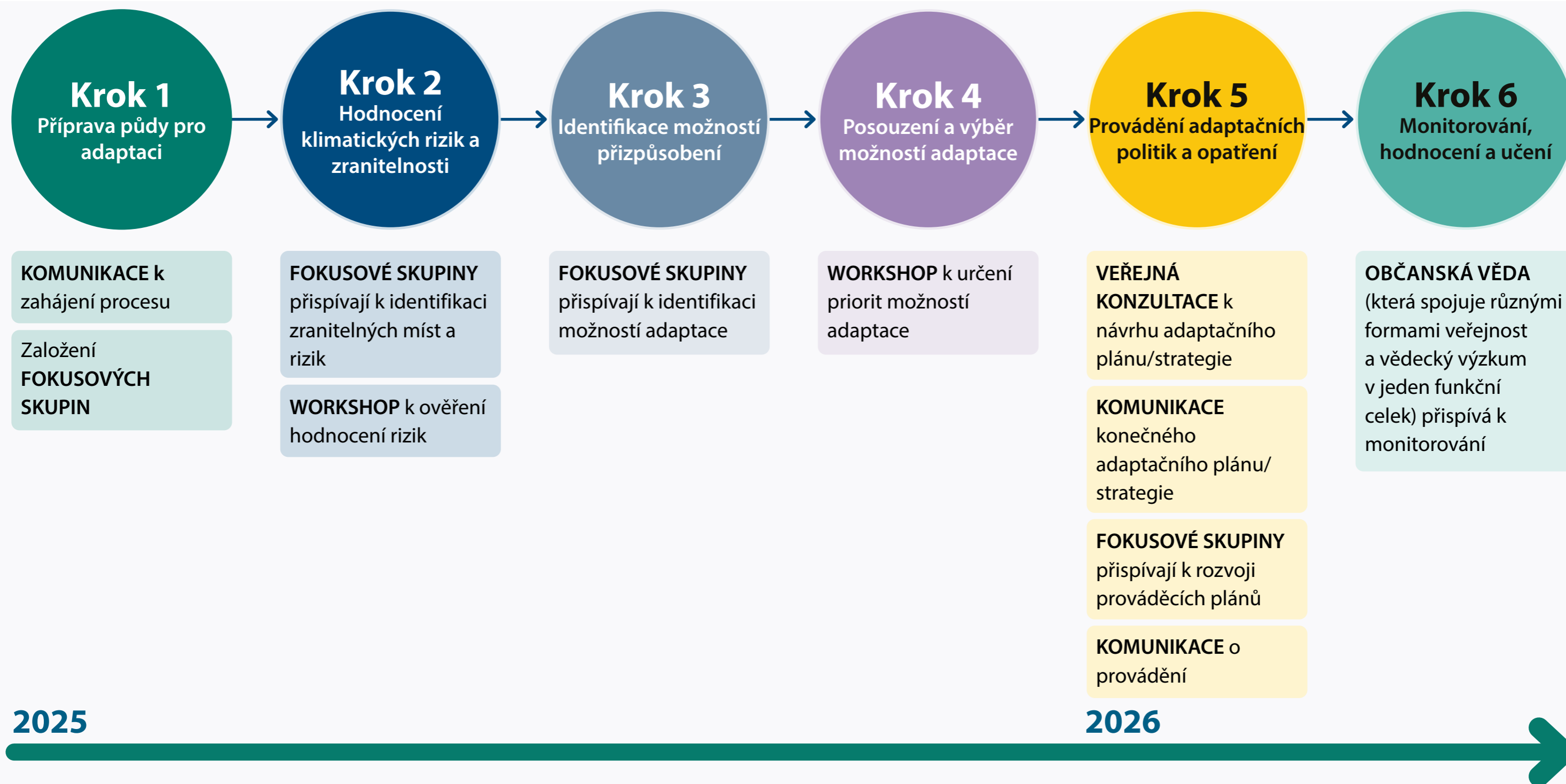
- Určete klíčová sdělení, cílové skupiny a vhodné komunikační kanály v každém kroku RAST.
- Přizpůsobte komunikaci tak, aby odpovídala prioritám, obavám a motivacím zájmových skupin.
- Používejte jasné, poutavé a vizuálně přesvědčivé formáty, abyste zlepšili porozumění a účast.

Setkání zainteresovaných stran Torres Vedras Městské rady pro opatření v oblasti klimatu (CMAC), březen 2024

Obrázek 2. Příklad strategie zapojení a komunikace s podrobným popisem participačních aktivit v různých fázích RAST

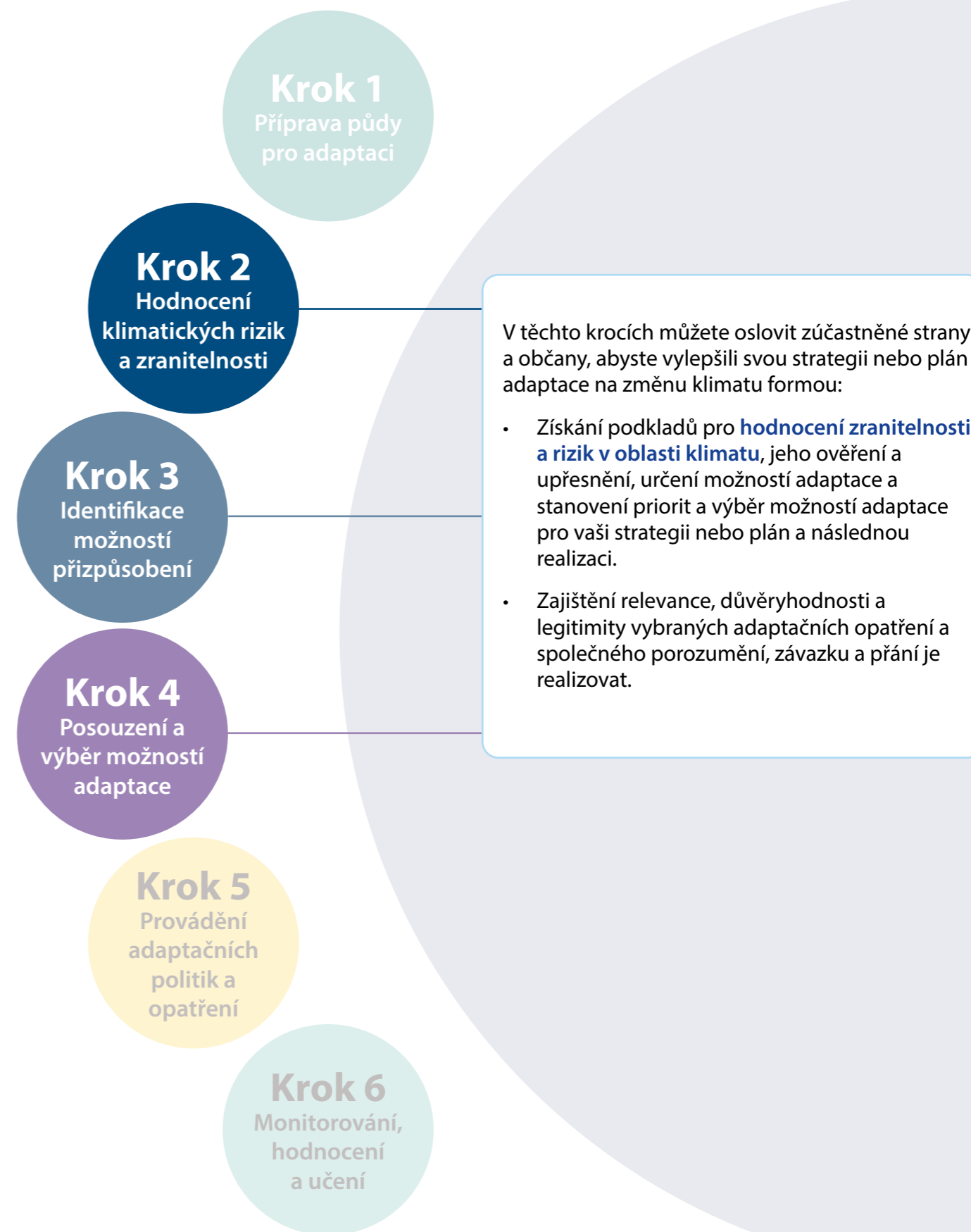
KROKY 2, 3 A 4: POSOUZENÍ KLIMATICKÝCH RIZIK A ZRANITELNOSTI A IDENTIFIKACE, POSOUZENÍ A VÝBĚR MOŽNOSTÍ ADAPTACE

Jak číst tuto část:

Nejprve si prostudujte cíle, abyste pochopili zaměření této části, která vysvětluje, jak mohou být zájmové skupiny a občané zapojeni během kroků 2, 3 a 4 RAST. Tyto kroky poskytují příležitosti k zajištění vstupů na ověření vašich hodnocení klimatických rizik a možností adaptace. Oddíl představuje konkrétní participační aktivity a související nástroje, které lze využít k oslovení, propojení a zapojení zájmových skupin a občanů.

Cíle tohoto oddílu:

- Vysvětluje, jakým způsobem lze konzultovat témata se zapojenými skupinami a občany během kroků 2, 3 a 4 hodnocení RAST.
- Zdůrazňuje participativní činnosti a související nástroje pro zapojení zájmových skupin a občanů, včetně příkladů osvědčených postupů.
- Zdůrazňuje potřebu řídit očekávání na podporu rozhodování a budování konsensu v průběhu těchto kroků pro zranitelné skupiny.

FOKUSNÍ SKUPINY A WORKSHOPY

Fokusní skupiny poskytují příležitost získat podněty a potvrzení týkající se jednotlivých odvětví nebo témat, zejména od těch, kteří jsou odpovědní, vedoucí nebo mají specifické odborné znalosti z veřejného, soukromého a třetího sektoru. Následné setkání všech těchto jednotlivých fokusních skupin na workshopech pak může poskytnout příležitost k identifikaci a řešení synergií a kompromisů napříč sektory a tématy. To zahrnuje řešení nepřímých dopadů, vedlejších účinků a potenciální špatné adaptace.

Pro výměnu znalostí, sociální učení a spoluvytváření nových nápadů se doporučují formáty workshopů, jako jsou **World Café**, **Fish Bowl**, cvičení s hraním rolí a **Pro Action Café**. Tyto metody vytvářejí otevřený a interaktivní prostor pro dialog a pomáhají vytvářet různé perspektivy a společné porozumění.

PRŮZKUMY MEZI OBČANY

Můžete vypracovat průzkumy, v nichž se s občany poradíte o jejich vnímání, obavách a motivaci, pokud jde o zranitelnost vůči klimatu, rizika a možnosti adaptace. Příkladem může být **průzkum o změně klimatu ve Valladolidu - ES**, **průzkum projektu KNOWING EU o zvládnání změny klimatu a průzkum mezi občany v rámci projektu IMPETUS v sedmi bioklimatických regionech v Evropě**. Pochopení kolektivního vnímání, obav a motivací je klíčové pro úspěšné vypracování a realizaci strategie nebo plánu adaptace na změnu klimatu. Může vám poskytnout cenné poznatky o možných překážkách adaptačních opatření a pomoci vám vytvořit strategii nebo plán adaptace na změnu klimatu v souladu s potřebami a očekáváními občanů, čímž se zvýší její relevance a jejich uznání.

ŽIVÉ LABORATOŘE

Živá laboratoř je reálné testovací prostředí, kde se řešení společně vytvářejí, testují a zdokonalují. Může umožnit společné posouzení klimatických rizik a možností adaptace s těmi, kteří jsou ohroženi a/nebo kteří mohou mít z navrhovaných řešení prospěch.

Dobrym příkladem je projekt EU **FEAST**, který využívá experimentální prostředí zaměřené na uživatele, aby zapojil zranitelné skupiny a získal jejich poznatky k řešení ekonomických a geografických překážek při přijímání udržitelného stravování. Existují i další projekty, které se zabývají přeměnou **obav z klimatických změn** v posílení odolnosti, jako například **CALM-EY** a **EMBRACE** v Litvě, Itálii a Řecku, které se zabývají emocionálními reakcemi na klimatické změny a snaží se podpořit vzájemné učení a odolnost. Tyto živé laboratoře mění úzkost v proaktivní zapojení a zajišťují, aby se emoční pohoda zohledňovala při posuzování klíčových rizik a zranitelnosti, stanovování adaptačních priorit a cílů a výběru vhodných možností adaptace prostřednictvím kvalifikované facilitace a posilování postavení komunity.

PARTICIPATIVNÍ NÁSTROJE

Existuje nesčetné množství osvědčených participačních nástrojů (např. **Průvodce územním plánováním**), které mohou být použity cílovými skupinami nebo workshopy zájmových skupin k usnadnění vstupu a postupu v krocích 2, 4 a 4. Při hledání společného základu mohou být užitečné nástroje, jako jsou vizionářství, tzv. **Pentagonální problém, participativní mapování, studijní kruhy** a kognitivní mapování. Kromě těchto participačních nástrojů poskytují další strukturované formáty, jako jsou kolaborativní inovační laboratoře, specializované prostředí pro klíčové zájmové skupiny (včetně občanské společnosti, výzkumných pracovníků, tvůrců politik a podniků), aby společně vyvíjely a vytvářely prototypy řešení. Tyto laboratoře usnadňují kreativní řešení problémů tím, že podporují mezioborovou spolupráci a opakované experimentování. Dalšími možnostmi jsou hackathony, což jsou intenzivní, časově omezené akce, při nichž různé týmy rychle navrhuji a testují inovativní řešení konkrétních problémů. Setkávají se na nich techničtí odborníci, odborníci z praxe a osoby s rozhodovací pravomocí a mohou generovat nápady a urychlit vývoj praktických adaptačních strategií.

Existují také nástroje, které vám pomohou zvládnout očekávání ohledně rolí a aspirací, začlenit do rozhodování různé perspektivy a dosáhnout konsensu pro přijetí opatření při určování priorit a výběru možností adaptace, včetně **participativní multikriteriální analýzy, otevřených fór** a **kulatého stolu**. Participativní multikriteriální analýza umožňuje zúčastněným stranám aktivně se zapojit do definování hodnotících kritérií, přiřazování relativní důležitosti těmto kritériím a bodování různých možností adaptace. Prostřednictvím workshopů, deliberativních diskusí (tedy promyšlenému zvážení a diskuzi všech možností) a interaktivních cvičení mohou zúčastněné strany, včetně tvůrců politik, místních komunit, podniků a výzkumných pracovníků, vyjádřit své priority a dosáhnout společného porozumění nejúčinnějších a nejrealizovatelnějších adaptačních strategií. Tento participační nástroj je klíčový pro krok 4 a zajišťuje, aby rozhodnutí odrážela různé perspektivy, zvyšovala legitimitu a zvyšovala odpovědnost místních obyvatel za vybraná opatření.

V tabulce 2 jsou uvedeny další participativní aktivity. Výběr participativních aktivit by měl být veden vašimi cíli pro zapojení a komunikaci se zájmovými skupinami a občany v krocích 2, 3 a 4.

Ustavující zasedání městské rady pro životní prostředí Setúbalu (CME), září 2024

KROKY 2, 3 A 4:**POSOUZENÍ KLIMATICKÝCH RIZIK A ZRANITELNOSTI A IDENTIFIKACE, POSOUZENÍ A VÝBĚR MOŽNOSTÍ ADAPTACE**

Tabulka 2. Doporučené participativní činnosti pro zapojení zájmových skupin a občanů do kroků 2, 3 a 4: Posouzení klimatických rizik a zranitelnosti a identifikace, posouzení a výběr možností adaptace

Participační činnost	Cílová skupina	Proč používat tuto aktivitu v krocích 2, 3 a 4?	Úvahy	Příklady užitečných nástrojů a osvědčených postupů a zkušeností
Participační workshop	Zúčastněné strany; občané	Identifikace klimatických rizik a zranitelnosti (krok 2), zkoumání možností adaptace (krok 3) a hodnocení/výběr opatření (krok 4) prostřednictvím podpory vzájemného učení, aktivního naslouchání a specifických nástrojů a technik zapojení.	Koordinační a facilitační problémy	Užitečné nástroje Vytvořte si svou budoucnost - participativní workshop pro tvorbu cílů pro úsilí o přizpůsobení se změně klimatu; simulace hraní rolí pro rozhodování o změně klimatu; podpora rozhodování o přizpůsobení se změně klimatu prostřednictvím plánování scénářů ; The Playbook verze 5 TransformAr o tom, jak uspořádat participativní workshop používaný v různých regionech a městech v Evropě. Osvědčené postupy a zkušenosti Projekt "Scénáře pro udržitelnou Evropu v roce 2050" ; participativní workshopy projektu EU REXUS ; workshop o výzvách a příležitostech pro přizpůsobení se klimatu v rámci programu Copernicus, pozorování Země a politického prostředí ; projekt ISWEL , v oblasti plánování přizpůsobení se scénářům.
Fokusní skupiny	Občané	Efektivní pro hloubkovou diskusi za účelem podrobného prozkoumání klimatických rizik (krok 2), shromáždění podnětů k potenciálním možnostem adaptace (krok 3) a upřesnění kritérií výběru (krok 4).	Nemusí reprezentovat širší názory komunity	Užitečné nástroje EIP-AGRI 46 Focus Groups ; Focus Group on "Transition Plans on Climate Change Mitigation" . Osvědčené postupy a zkušenosti Zaměřená skupina CREST pro on Urban Infrastructure Resilience to Climate Change in Bordeaux (odolnost městské infrastruktury vůči změně klimatu v Bordeaux).
Osvětová kampaň	Zúčastněné strany; občané	Důležité pro budování důkazní základny, zvyšování povědomí veřejnosti a výměnu informací o klimatických rizicích (krok 2). Propagace potenciálních možností adaptace (krok 3) a zajištění souhlasu zájmových skupin s vybranými opatřeními (krok 4).	Vyžaduje trvalé úsilí o udržení angažovanosti	Osvědčené postupy a zkušenosti Kampaň "You control Climate" , kterou zahájila Evropská komise; osvětová kampaň "Nizozemsko žije s vodou" (video); program Zaragoza Water Saving City .
Průzkum mezi občany	Občané	Shromáždění široké škály názorů na klimatická rizika a zranitelnost (krok 2), zjištění podpory adaptačních možností (krok 3) a výběr opatření (krok 4).	Omezená hloubka vzhledu, potenciální zkreslení, specifické komunity, které je třeba oslovit	Osvědčené postupy a zkušenosti Průzkumy o vnímání klimatu prováděné místními samosprávami, například průzkum zahájený v rámci projektu IMPETUS financovaného z EU ; otevřená konzultace o strategii EU pro přizpůsobení se změně klimatu Evropské komise; průzkumy mezi občany v Drážďanech a Valladolidu ; průzkum projektu KNOWING EU .
Živé laboratoře	Zúčastněné strany; občané	Společné hodnocení klimatických rizik a možností adaptace v reálném prostředí (krok 2 a krok 3) a opakované upřesňování vybraných opatření (krok 4).	Složité nastavení, vyžaduje průběžnou správu	Osvědčené postupy a zkušenosti Sdružení EuCliPa pro klima a jeho laboratoře; živé laboratoře pro adaptaci na změnu klimatu projektu Score ; živé laboratoře ECO-READY ; živé laboratoře I-CISK , které rozvíjejí služby v oblasti klimatu zaměřené na člověka prostřednictvím akčního výzkumu v evropských a afrických oblastech ohrožených změnou klimatu.
Hackathony	Zúčastněné strany	Vytváření inovativních možností adaptace (krok 3) a společné hodnocení potenciálních opatření (krok 4).	Intenzivní časová náročnost, vyžaduje facilitaci	Osvědčené postupy a zkušenosti Hackathony zaměřené na vývoj technologických řešení v oblasti klimatu, jako je hackathon windeurope , hackathon o klimatu a pro občany a výzkumné pracovníky ; iniciativa "EU Sparks for Climate" organizuje řadu online hackathonů v několika zemích.
Participativní multikritériální analýza	Zúčastněné strany	Klíčové pro upřesnění, vyhodnocení a výběr možností adaptace na základě dohodnutých kritérií (krok 4) v rámci kolektivního rozhodovacího procesu.	Vyžaduje odborné znalosti v oblasti kritérií a analýzy	Užitečné nástroje BCNUEJ , Participativní vícekritériální rozhodovací podpora (MCDA) .

KROK 5: PROVÁDĚNÍ ADAPTAČNÍCH POLITIK A OPATŘENÍ

Jak číst tuto část:

Začněte revizí cílů, abyste pochopili potřebu zapojení zájmových skupin a občanů během 5. kroku RAST, který se zaměřuje na implementaci. Jsou navrženy participační aktivity a praktické nástroje, jak zapojit a komunikovat se zúčastněnými stranami a občany při vytváření adaptačních strategií, plánů a nákladově vyčíslených implementačních plánů, identifikaci zdrojů financování a realizaci adaptačních opatření.

Cíle tohoto oddílu:

- Vysvětlit, jakým způsobem lze v rámci 5. kroku RAST zapojit zájmové skupiny z veřejného, soukromého a třetího sektoru a občany.
- Zdůraznit participativní činnosti s cílem vypracovat kalkulaci nákladů na prováděcí plány, určit zdroje financování a zapojit klíčové veřejné a soukromé zúčastněné strany do provádění politiky.
- Poskytnout nástroje, příklady rámců a zkušeností pro spolupráci a budování konsensu, participativní rozpočtování a další příklady na podporu strukturovaného dialogu a společné práce pro úspěšnou adaptační činnost a implementaci.

AKČNÍ PLÁNY PRO PROVÁDĚNÍ ADAPTACE

Při vytváření plánů implementace je důležité, aby byli zapojeni:

- Vedoucí pracovníci z veřejného, soukromého nebo třetího sektoru, kteří budou zodpovědní za jejich realizaci.
- Odborníci se specifickými relevantními znalostmi, např. norem, technologií nebo správné praxe.
- Zájmové skupiny a občané, kteří mohou nějakým způsobem přispět k jejich realizaci.

Důležité bude také informovat všechny občany, kteří mohou být realizací těchto plánů ovlivněni nebo z nich mohou mít prospěch.

PARTICIPAČNÍ PROCESY VYVINUTÉ V RÁMCI PROJEKTŮ FINANCOVANÝCH EU

Akční plány pro provádění adaptace, včetně nezbytného rozvoje příznivého prostředí (jako jsou právní předpisy, regulace, politiky, strategie, plány nebo pobídky), mohou být procesem, v němž různí účastníci diskutují a projednávají konkrétní otázky, aby byl zajištěn inkluzivní a strukturovaný dialog. Tento proces může zahrnovat usnadnění informovaných diskuzí, budování konsensu a integraci různých pohledů, aby se zajistilo, že výsledná opatření a plány budou komplexní a široce podporované. Pro další inspiraci se můžete podívat na příklady vyvinutých v rámci projektů **PHOENIX** a **REAL DEAL** financovaných EU, nebo na nástroje zapojení typu **komunitní dialog**. K posílení angažovanosti a podpoře společného rozhodování jsou navrženy i další nástroje, jako jsou kampaně na podporu klimatu a komunitní participativní výzkum.

ZELENÉ PARTICIPATIVNÍ ROZPOČTY

Pro vypracování nákladově kalkulovaných prováděcích plánů může být krok 5 doplněn o proces spolurozhodování s **participativním zeleným rozpočtem**. To se osvědčilo např. v **Lisabonu** a v **Barcelona**, kde se občané přímo zapojili do přidělování zdrojů na klimatické projekty. Pro shromáždění různorodých poznatků a nápadů zájmových skupin ohledně relevantních zdrojů financování a financí pro realizaci politiky přizpůsobení se změně klimatu lze využít participativní aktivity (např. participativní rozpočtování, workshopy zájmových skupin, deliberativní fóra, fokusní skupiny, komunitní participativní výzkum nebo veřejná setkání). Abyste lépe porozuměli možnostem financování, představuje **tato příručka** zdroje a nástroje, jako jsou granty, partnerství veřejného a soukromého sektoru, crowdfunding a filantropické fondy, přičemž u každého z nich jsou vysvětleny výhody pro informované rozhodování.

POBÍDKY

V 5. kroku se můžete zapojit do již existujících místních akčních skupin a sítí (například síť **AdaptLocal** a iniciativa **městské rady Cascais** v Portugalsku) nebo podpořit jejich vznik, pokud ještě nebyly založeny. Kromě toho můžete při zavádění adaptačních opatření využít **pobídky**, jako jsou nástroje environmentální politiky (NEP) nebo tzv. **Nudge** (viz například **projekt EU Nudge pro energetickou účinnost**), a také mikrogranty, mohou podnítit změnu chování a podpořit kolektivní cíle (viz tabulka 3).

Tabulka 3. Doporučené participativní činnosti pro zapojení zájmových skupin a občanů do kroku 5: provádění adaptačních politik a

Participační činnost	Cílová skupina	Proč používat tento nástroj v kroku 5?	Úvahy	Příklady užitečných nástrojů a osvědčených postupů a zkušeností
Zelená participace	Občané	Společné rozhodování o přidělování rozpočtových prostředků se zapojením občanů, aby se zajistilo, že finanční prostředky budou použity na adaptační opatření. Pomáhá při určování priorit opatření na základě potřeb komunity a kontextových aspektů.	Složitost rozpočtování a finančního řízení	Užitečné nástroje Teorie změny participativního rozpočtu jako nástroj k pochopení změn. Osvědčené postupy a zkušenosti Zkušenosti se zeleným participativním rozpočtem ze Skotska , Lisabon , Barcelona .
Podpora klimatu	Zúčastněné strany; občané	Prosazovat začlenění adaptačních plánů do širších politik, zvyšovat informovanost a zajišťovat politickou podporu adaptačních opatření.	Vyžaduje silné komunikační strategie	Užitečné nástroje Popis advokačních strategií v Climate-ADAPT . Osvědčené postupy a zkušenosti Klimatická šance Evropa 2024 Valonský summit. Evropský registr transparentnosti - Evropský parlament.
Pobídky	Zájmové skupiny; občané	Zavést pobídky na podporu změny chování, motivovat a zapojit zúčastněné strany a občany do provádění a přijímání adaptačních opatření.	Potřebuje účinné monitorování a hodnocení	Užitečné nástroje Popis ekonomických pobídek pro změnu chování v Climate-ADAPT . Projekt WEATHER financovaný ze 7. rámcového programu a pobídky k adaptaci dopravy a jejich potenciální dopad. Přehled ekonomických nástrojů v projektu EU EPI-Water .
Veřejná projednání	Zájmové skupiny; občané	Sdílet informace o adaptačních plánech a shromažďovat společné podněty pro rozhodování. Tím je zajištěna transparentnost a široké zapojení komunity.	Možnost nízké účasti, vyžaduje dobrou facilitaci	Osvědčené postupy a zkušenosti Plenární zasedání Benidorm Rady města k plánu adaptace na změnu klimatu. Veřejné Světové ekonomické fórum: weforum . Spolkové město Bonn ve spolupráci s ICLEI pořádá globální fórum Daring Cities, které umožňuje vedoucím představitelům měst a rozhodovacím orgánům řešit klimatickou krizi.
Participativní výzkum na úrovni komunity (CBPR)	Občané	Zapojit občany do společné analýzy adaptačních opatření a podpořit vzájemné učení s rozvojem informovanějších a přijatelnějších adaptačních opatření.	Vyžaduje silnou komunitní spolupráci	Užitečné nástroje Soubor nástrojů Univerzity v Gironě včetně CBPR . CBPR od Švédského mezinárodního centra pro místní demokracii .
Místní akční skupina pro klima	Občané	Zapojit místní skupiny do adaptace na změnu klimatu, s cílem zapojit komunity a usnadnit vzájemné učení. To podporuje rozvoj a provádění místních adaptačních strategií.	Potřebná trvalá motivace a koordinace	Užitečné nástroje Místní akční skupina pro klima .
Partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP)	Zúčastněné strany	Partnerství mezi vládami, místními orgány a podniky za účelem spolufinancování a realizace projektů přizpůsobení se změně klimatu.	Sdílené financování a odborné znalosti. Riziko složitých jednání.	Osvědčené postupy a zkušenosti Thames Barrier (Velká Británie) s partnerstvím na ochranu Londýna před přílivovými povodněmi.

KROK 6: MONITOROVÁNÍ, HODNOCENÍ A UČENÍ

Jak číst tuto část:

Začněte přehledem cílů, které se zaměřují na zapojení zájmových skupin a občanů během 6. kroku RAST, zahrnujícího monitorování a hodnocení provádění plánů adaptace na změnu klimatu. Tato část obsahuje nástroje a úspěšné projekty, které mohou podpořit zapojení a spoluvytváření ze strany veřejnosti, vzájemné učení a podporu úsilí o monitorování.

Cíle tohoto oddílu:

- Vysvětlit, jak mohou být do kroku 6 RAST zapojeny zájmové skupiny z veřejného, soukromého a třetího sektoru a občané.
- Pochopit, jak provádět monitorování procesů, výstupů a výsledků, a řešit problémy související s časovým rozvrhem a obtížemi při přiřazování výsledků.
- Zdůraznit nástroje na podporu zapojení, vzájemného učení a podpory úsilí o monitorování.
- Uvést příklady úspěšných projektů, které prokazují zapojení veřejnosti do hodnocení pokroku, snižování zranitelnosti, zajištění dlouhodobého zapojení a kvality údajů.

Krok 1

Příprava půdy pro adaptaci

Krok 2

Hodnocení klimatických rizik a zranitelnosti

Krok 3

Identifikace možností přizpůsobení

Krok 4

Posouzení a výběr možností adaptace

Krok 5

Provádění adaptačních politik a opatření

Krok 6

Monitorování, hodnocení a učení

Monitorování realizace plánu adaptace na změnu klimatu se zaměřením na plnění procesů a výstupů je jednoduché. Monitorování výsledků adaptace na změnu klimatu (tj. pokud jde o změny citlivosti a adaptační kapacity, a tím i zranitelnosti vůči klimatu, a o změny v expozici zranitelnosti, a tím i klimatických rizik, je náročné z zejména z těchto důvodů:

- Doba, kterou může trvat realizace adaptačních opatření vzhledem k jejich rozsahu a měřítku
- Doba, kterou může trvat, než adaptační opatření dozrají a přinesou měřitelné výsledky, jako je tomu například u stromů a jejich ekosystémových služeb.
- Obtíže při přiřazování výsledků k adaptační akci. To může být způsobeno širokou škálou potenciálně matoucích proměnných, které mohou působit ve všech měřítcích, a obtížemi při identifikaci skutečně analogických srovnání.
- Doba, po kterou musí být monitorování prováděno, což představuje praktické problémy týkající se dlouhodobého financování a používání jednotné metodiky pro získávání srovnatelných údajů. Proto jsou úspěšné dlouhodobé monitorovací programy vzácné.

Pravidelné podávání zpráv o pokroku při provádění plánu adaptace na změnu klimatu osobám s rozhodovací pravomocí a zájmovým skupinám pomáhá budovat důvěru a schopnost přizpůsobit se. Aktivním zapojením zájmových skupin a občanů do kroku 6 můžete zajistit, že adaptační strategie zůstanou dynamické, založené na důkazech, transparentní, a reagující na kontextové potřeby.

ZAPOJENÍ ZÁJMOVÝCH SKUPIN A OBČANŮ DO MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ PŘÍZPŮBOVÁNÍ SE KLIMATU

Zapojení zájmových skupin a občanů do tohoto kroku může pomoci při budování vzájemného porozumění pokroku v oblasti přizpůsobování se změně klimatu, podpořit spolupráci, posílit důvěru a povzbudit aktivní účast na zdokonalování a provádění strategií přizpůsobování se změně klimatu. Toto zapojení zajistí, že úsilí o monitorování bude inkluzivní, transparentní a bude reagovat na vyvíjející se klimatická rizika.

Jak zapojit zúčastněné strany a občany do monitorování, hodnocení a učení:

- Podporujte společný monitoring: Veřejné orgány, soukromý sektor a občanská společnost mohou spolupracovat na sledování pokroku a měření výsledků adaptace. Pro zvýšení odpovědnosti je důležité jasně vymezit role (kdo, jak často a jaké údaje hlásí atd.).
- Usnadnit sdílení dat a vzdělávací sítě: Toho lze dosáhnout vytvořením procesů a platform pro sdílení poznatků, osvědčených postupů a zkušeností mezi různými odvětvími a komunitami s cílem posílit odolnost vůči změně klimatu.
- Používejte participativní metody hodnocení: Zájmové skupiny a občané mohou být zapojeni do hodnocení účinnosti prostřednictvím strukturovaných sezení pro zpětnou vazbu, participativních hodnocení nebo metod vyprávění příběhů, které zachycují kvalitativní poznatky.

OBČANSKÁ VĚDA

Občanská věda nabízí důležitý přístup pro krok 6 k zapojení veřejnosti do sledování proměnných souvisejících s klimatem (což je důležité i pro krok 2), přispívání údajů v reálném čase a posilování spolupráce mezi úřady a komunitami. Zapojení občanů podporuje vzájemné učení, společnou analýzu a zlepšuje informovanost veřejnosti o klimatických rizicích a účinnosti prováděných řešení.

Jak zapojit občany do monitorování adaptace na změnu klimatu:

- Definujte smysluplné role pro účast a poskytněte jasné pokyny, jak mohou občané přispět (např. sledování teploty, hlášení povodní, identifikace dopadů klimatu na biologickou rozmanitost).
- Zajistěte kvalitu dat a konzistenci s metodikou občanské vědy pomocí školení, dostupných nástrojů a validačních mechanismů, které pomohou udržet spolehlivé příspěvky.
- Udržujte zapojení v průběhu času pomocí mechanismů pro sdílení výsledků a získávání zpětné vazby o tom, jak údaje od občanů ovlivňují politiky a zvyšují dlouhodobou účast.

Příkladem iniciativ občanské vědy je **projekt ScienceUs**, laboratoře EU **NEWSERA** pro spolupráci, **projekt Hackair** zaměřený na kvalitu ovzduší, **projekt AGORA** EU a jeho aplikace občanské vědy a **Evropská asociace občanské vědy (ECSA)**, která poskytuje zdroje a představuje projekty participativního monitorování.

ZAPOJENÍ SOUKROMÉHO SEKTORU DO MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

Podniky hrají klíčovou roli při sledování klimatických rizik, posuzování dopadu adaptačních opatření a začleňování odolnosti do svých činností. Zapojení soukromého sektoru do tohoto kroku může zvýšit inovace, vytvořit investiční příležitosti a posílit spolupráci veřejného a soukromého sektoru.

Jak zapojit podniky do monitorování, hodnocení a učení:

- Průzkumy a mechanismy zpětné vazby: Místní samosprávy, průmyslové asociace nebo iniciativy s více zúčastněnými stranami mohou spoluvytvářet průzkumy pro hodnocení adaptačních opatření soukromého sektoru, zjišťování nedostatků a sledování pokroku v čase. Například Rakousko využilo **průzkumy** k vyhodnocení úsilí o snížení povodňových rizik a získalo tak poznatky o příspěvcích soukromého sektoru a oblastech, které je třeba zlepšit.

- Spoluvytváření monitorovacích panelů: Digitální platformy, na nichž se podílí více zájmových skupin, mohou být navrženy ve spolupráci s cílem vizualizovat klimatická rizika, pokrok v adaptaci a zranitelnost jednotlivých odvětví. V Itálii vyvinuly orgány povodí **informační panely** o povodňových rizicích, které zapojují pojistitele, developery a tvůrce politik do proaktivního řízení rizik.
- Podpora adaptivních obchodních strategií: Podniky se mohou účastnit skupin vzájemného učení, odvětvových dialogů nebo inovačních laboratoří, aby zdokonalily adaptační přístupy na základě vyvíjejících se rizik a sdílených zkušeností.

■ Publications Office
of the European Union

Více informací:

Přizpůsobení se změně klimatu –
Evropská komise (europa.eu)

Portál mise EU pro přizpůsobení se
změně klimatu (europa.eu)

Mise platformy [https://futurium.
ec.europa.eu/en/eu-mission-
adaptation-community/](https://futurium.ec.europa.eu/en/eu-mission-adaptation-community/)

#EUmissions

#HorizonEU

#MissionClimateAdaptation